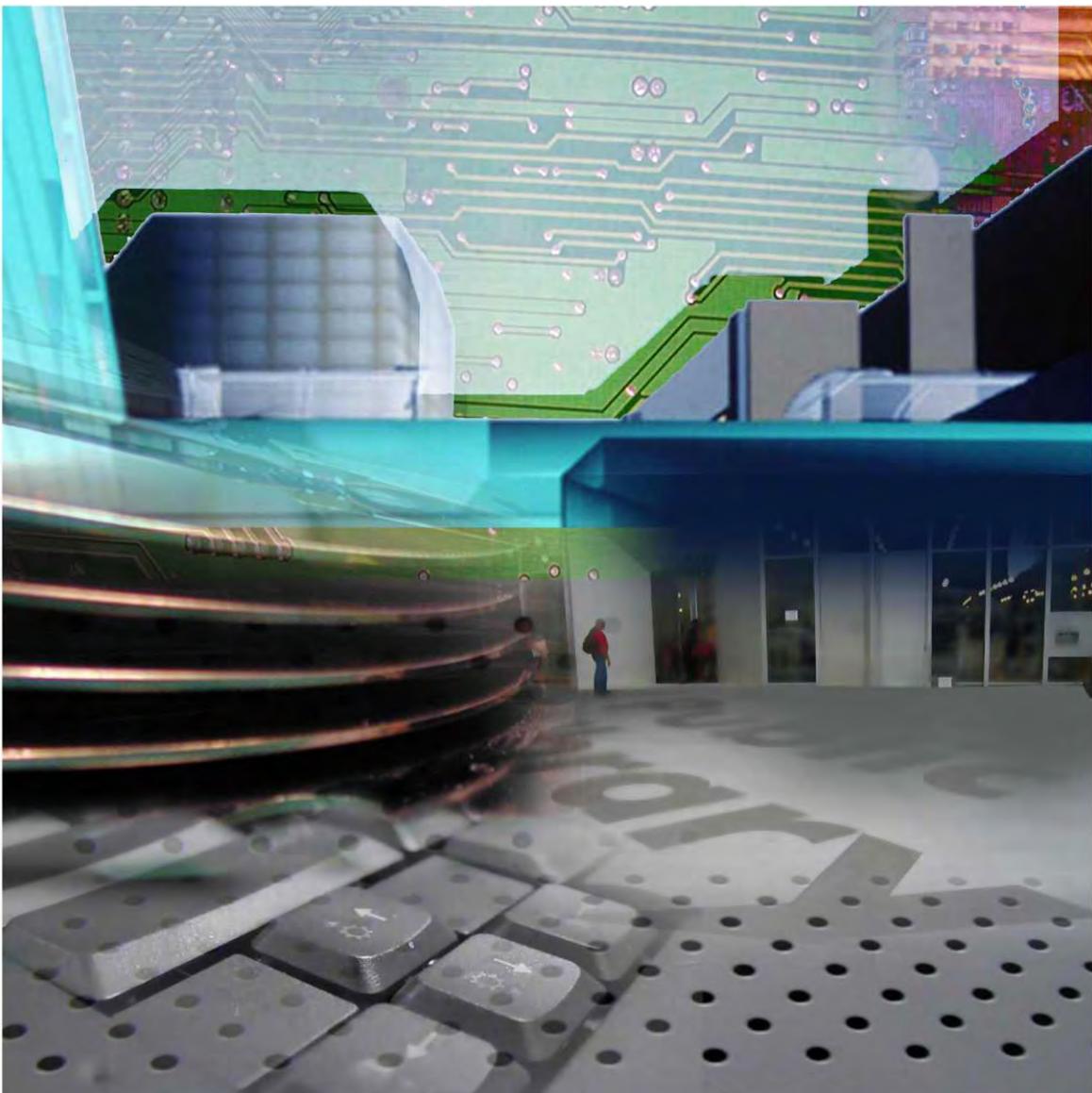

Μάιος 2005

Ενημερωτικό δελτίο του ΕΚΤ
για τις Δημόσιες
Βιβλιοθήκες

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες ...Κινούνται

«Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες...Κινούνται», έκδοση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, απευθύνεται στο σύνολο των Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών. Στην παρούσα φάση περιλαμβάνει ύλη από τις 26 Δημόσιες Κεντρικές Βιβλιοθήκες που συμμετέχουν στο έργο «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από τις κινητές βιβλιοθήκες» (ΕΠΕΑΕΚ II).

Στη διεύθυνση <http://www.ekt.gr/publib/newsletter> θα βρείτε την ηλεκτρονική έκδοση του τεύχους. Αν θέλετε να ενημερώνεστε για την κυκλοφορία κάθε νέου τεύχους, μπορείτε να στείλετε e-mail με θέμα «subscribe» στη διεύθυνση publib@ekt.gr.

Επικοινωνία: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης/ΕΙΕ, και Μάρα Κουνάδη, Βασ. Κωνσταντίνου 48, 116 35, Αθήνα,
Τηλ: 210 7273970, Fax: 210 7252223, E-mail: publib@ekt.gr

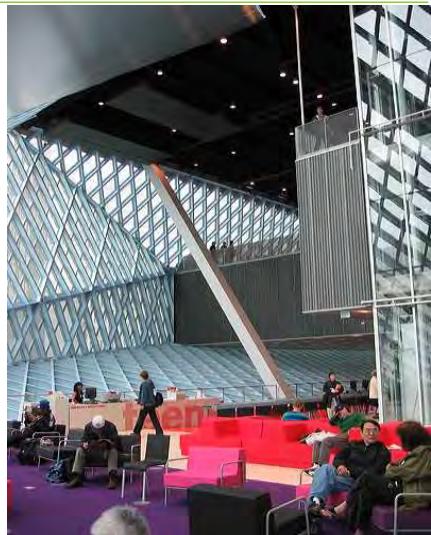
Η έκδοση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από τις κινητές βιβλιοθήκες» - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ II), Γ' ΚΠΣ, το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά 25% από το Ελληνικό Δημόσιο.

- 4 / Το σημείωμα της έκδοσης
- 6 / Copy Cataloguing: αξιοποιώντας έτοιμες εγγραφές
- 8 / Συλλογικές Κατάλογος Δημόσιων Βιβλιοθηκών
Φάσεις υλοποίησης (1999-2004)
- 10 / Το στοιχείο της δομής στις γλώσσες ευρετηρίασης
- 12 / Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου
- 14 / Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρόδου
- 16 / Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών
- 20 / Χρήσιμες Διευθύνσεις στο Διαδίκτυο

www.ekt.gr

To σημείωμα της έκδοσης

Στο ανοιξιάτικο τεύχος της περιοδικής έκδοσης «Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες...Κινούνται» καλωσορίζουμε τη συμμετοχή των Δημόσιων Βιβλιοθηκών του Πύργου, της Ρόδου και των Σερρών. Στα αντίστοιχα άρθρα, παρουσιάζονται οι βιβλιοθήκες, οι υπηρεσίες που παρέχουν με ποσοτικά στοιχεία και η συμβολή του έργου «Υποστήριξη της Εκπαιδευτικής Πράξης από τις Κινητές Βιβλιοθήκες» στην ανάπτυξη τους.

Την τελευταία πενταετία, το τοπίο των βιβλιοθηκών της χώρας έχει αλλάξει με γεωμετρική πρόοδο, που αν συνεχιστεί, κάνει τα επόμενα χρόνια να φαντάζουν ιδιαίτερα προκλητικά για όλους μας, επαγγελματίες και χρήστες των δημόσιων βιβλιοθηκών. Αν κάποιος έχει άμεση γνώση της προσπάθειας που καταβάλλεται για τις υπηρεσίες που παρέχουν οι δημόσιες βιβλιοθήκες¹ της χώρας, τον ιδιαίτερο ζήλο που επιδεικνύει το προσωπικό τους και την ποιότητα της υποστήριξης που παρέχει το ΥΠΕΠΘ, εποπτεύουσα αρχή των βιβλιοθηκών, αλλά και το ΕΚΤ, τότε είναι εύκολο να κατανοήσει πώς καταφέρνουν οι βιβλιοθήκες να ξεπερνούν τις δυσκολίες, να «χτίζουν» σύγχρονες υπηρεσίες και να συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη ενός εθνικού δικτύου βιβλιοθηκών και πληροφόρησης. Σίγουρα, η ενίσχυση και η διεύρυνση των υπηρεσιών τους, αλλά και ο βαθμός που καλύπτουν οι δημόσιες βιβλιοθήκες τις τοπικές πληροφοριακές ανάγκες και ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες απαιτήσεις της αντίστοιχης τοπικής κοινωνίας, είναι σημεία στα οποία είναι αναγκαία η συνεχής βελτίωση, ενώ υπάρχουν πολλά που χρειάζεται ακόμα να γίνουν.

Σε αυτή την κατεύθυνση οδηγεί τον προβληματισμό μας και το άρθρο του Μανόλη Πεπονάκη για τη δυνατότητα αξιοποίησης έτοιμων εγγραφών μέσω του «copy cataloguing»², μιας διαδικασίας για την οποία έχουν πλέον αναπτυχθεί οι απαραίτητες υποδομές και τεχνογνωσία στις βιβλιοθήκες, ενώ συγχρόνως διατίθενται, δημόσια, σχετικά εργαλεία. Η αξιοποίηση έτοιμων εγγραφών φαίνεται να είναι ιδιαίτερα επιτακτική για τις δημόσιες και δημοτικές βιβλιοθήκες, όπου όσο καθοριστική είναι η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού καταλόγου, αντίστοιχα απαιτείται να επενδυθούν ανθρώπινοι πόροι και χρόνος για το σχεδιασμό και την ανάπτυξη νέων, πιο αποτελεσματικών και διευρυμένων υπηρεσιών που θα ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες του κοινού.

¹ Η αναφορά σε «δημόσιες βιβλιοθήκες» καλύπτει όλες τις βιβλιοθήκες που εκτελούν χρέον δημόσιας, ανεξαρτήτως διοικητικής υπαγωγής.

² Η αναφορά στην αγγλική ορολογία είναι αναπόφευκτη, ελλείψει δόκιμης ελληνικής απόδοσης.

Η Κατερίνα Κεράστα με το άρθρο της αναφέρεται στο Συλλογικό Κατάλογο των Δημόσιων Βιβλιοθηκών, και ιδιαίτερα στα στάδια και στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για τη δημιουργία του. Η επισκόπηση αυτών των σταδίων έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως μεθοδολογία, ενώ καταδεικνύει αφενός την ποιότητα της εργασίας που έχει γίνει από τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς και αφετέρου σημεία που αποτελούν κοινό τόπο για συνεργασία για το σύνολο των δημόσιων βιβλιοθηκών της χώρας.

Ο Διονύσης Γιαννίμπας, συνεργάτης του EKT και συντονιστής σε θέματα ορολογίας, μας εισάγει στον προβληματισμό που αφορά το στοιχείο της δομής στις γλώσσες ευρετηρίασης. Το θέμα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο σε διεθνές επίπεδο, καθώς υπάρχουν συνεχείς εξελίξεις, όσο και σε τοπικό επίπεδο, καθώς φαίνεται αναγκαία η ανάπτυξη ενός συντονισμένου μετώπου προβληματισμού και ανάπτυξης δράσεων σε αντιστοιχία με την εθνική πραγματικότητα και ανάγκες.

Τέλος, η Λίνα Μπουντούρη, βιβλιοθηκονόμος του EKT στο AB EKT, παρουσιάζει τους πιο ενδιαφέροντες συνδέσμους από την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου, την εθνική βιβλιοθήκη-πρότυπο και πρωτοπόρο στο χώρο της πληροφόρησης όχι μόνο στην Αμερική αλλά και στον υπόλοιπο κόσμο. Οι σύνδεσμοι που προτείνονται έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για βιβλιοθηκονόμους και για χρήστες, καθώς καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα προτύπων, εργαλείων και σύγχρονων υπηρεσιών που αντιπροσωπεύουν τις τελευταίες εξελίξεις στο χώρο των βιβλιοθηκών και της πληροφόρησης.

Κλείνοντας, θα θέλαμε να απολογηθούμε για την καθυστερημένη έκδοση του τεύχους, που οφείλεται σε μία ιδιαίτερα απαιτητική για όλους μας περίοδο, και να σας ενημερώσουμε πως το επόμενο τεύχος θα εκδοθεί το Σεπτέμβριο του 2005. Αν ενδιαφέρεστε να συμπεριληφθεί το άρθρο σας στο επόμενο τεύχος, θα πρέπει να έχει αποσταλεί στο EKT έως τις 31 Ιουλίου. Θα είμαστε στη διάθεσή σας αν θέλετε να επικοινωνήσετε μαζί μας για οποιοδήποτε σχετικό θέμα με e-mail στη διεύθυνση publib@ekt.gr.

Καλή ανάγνωση.

Copy Cataloguing αξιοποιώντας έτοιμες εγγραφές

Εισαγωγή

Είναι κοινός τόπος ότι ο κατάλογος της Βιβλιοθήκης αποτελεί την πύλη για την πρόσβαση στο υλικό της Βιβλιοθήκης. Η ανάπτυξη του καταλόγου αποτελούσε ανέκαθεν σημαντική προτεραιότητα για τις Βιβλιοθήκες. Η μέχρι τώρα μηχανοργάνωση δεν έλυσε τα προβλήματα αλλά αύξησε τις προσδοκίες. Η διαδικασία της καταλογογράφησης με τη χρήση αυτοματοποιημένων συστημάτων έγινε πολύ πιο περίπλοκη. Άρχισαν να καταχωρούνται νέες πληροφορίες (π.χ. κωδικοποιημένα δεδομένα), και αυτές που ήδη καταχωρούνταν στα δελτία κατακερματίζονται σε πολλές υποδιαιρέσεις (π.χ. τα πιθανά υποπεδία ενός τίτλου). Αυτό μπορεί να παρέχει πολύ μεγαλύτερη ακρίβεια και έκταση της περιγραφής, ταυτόχρονα, όμως, την καθιστά πιο δύσκολη. Για την ανάλυση και καταγραφή των πληροφοριών που απαιτεί μία Βιβλιογραφική εγγραφή χρειάζεται πάρα πολὺς χρόνος και αρκετά εξειδικευμένο προσωπικό.

Με δεδομένο ότι πολλές Βιβλιοθήκες ετοιμάζουν εγγραφές για το ίδιο τεκμήριο και ότι η χρήση κοινών προτύπων και εργαλείων συμβάλλει ώστε οι εγγραφές αυτές να είναι σχεδόν πανομοιότυπες, το ερώτημα που προκύπτει είναι: «Γιατί κάθε Βιβλιοθήκη να επαναλαμβάνει μια επίπονη εργασία η οποία έχει ήδη γίνει από μια άλλη Βιβλιοθήκη και μάλιστα με το ίδιο αποτέλεσμα;» Συνεπώς, το ζητούμενο είναι η αξιοποίηση των ήδη καταχωρημένων Βιβλιογραφικών στοιχείων. Ένας τρόπος για αυτή την αξιοποίηση είναι η πρακτική του «copy cataloguing».

Τι είναι το «copy cataloguing»

Πρόκειται για την υιοθέτηση μιας ήδη υπάρχουσας εγγραφής και την προσαρμογή της, ώστε να περιλαμβάνει τα δεδομένα που απαιτεί η εκάστοτε Βιβλιοθήκη. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει μία Βιβλιοθήκη που λειτουργεί ως πηγή και μία άλλη που λειτουργεί ως δέκτης. Η σχέση, Βέβαια, είναι αμφίδρομη. Για κάποια άλλη εγγραφή η πηγή μπορεί να γίνει δέκτης και ο δέκτης πηγή.

Προϋποθέσεις

Το πρωταρχικό ζητούμενο είναι κατά πόσο το ανά κείρας τεκμήριο έχει ήδη καταλογογραφηθεί και πώς μπορεί να εντοπιστεί η αντίστοιχη Βιβλιογραφική εγγραφή. Πολύ σημαντικό, επίσης, είναι αν η καταλογόρφηση που έχει γίνει είναι σύμφωνη με την

καταλογογράφηση όπως την αντιλαμβάνεται η Βιβλιοθήκη-δέκτης. Θα μπορούσε, κάλλιστα, να έχει καταλογογραφήσει ένα ελληνικό έργο η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, αλλά ο μεταγραμματισμός που ακολουθεί για το ελληνικό αλφάριθμο μάλλον δεν διευκολύνει μια ελληνική Βιβλιοθήκη!

Το επόμενο σημαντικό θέμα είναι κατά πόσο η Βιβλιοθήκη που έχει καταλογογραφήσει το τεκμήριο είναι πρόθυμη να αποτελέσει πηγή σε μία τέτοια διαδικασία (π.χ. δε διαθέτει τα δεδομένα της σε ISO 2709). Και τέλος, κατά πόσο μπορεί το σύστημα της Βιβλιοθήκης δέκτη να ενσωματώσει την εγγραφή στη μορφή που διατίθεται από την άλλη Βιβλιοθήκη (π.χ. δεν καταλαβαίνει τους ελληνικούς χαρακτήρες).

Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να διατυπώσουμε τα παρακάτω ερωτήματα στα οποία θα πρέπει να απαντήσει η Βιβλιοθήκη δέκτης προκειμένου να εντάξει στον κατάλογό της «έτοιμες εγγραφές».

- Υπάρχει κάπου η Βιβλιογραφική εγγραφή που περιγράφει το ανά κείρας τεκμήριο;
- Συμφωνεί η Βιβλιοθήκη- δέκτης με τα πρότυπα και τις πρακτικές της Βιβλιοθήκης -πηγής;
- Επιτρέπει η συγκεκριμένη Βιβλιοθήκη -πηγή την απόκτηση της εγγραφής:
 - Το επιτρέπει απευθείας ;(π.χ. μέσω του δικού της ιστότοπου)
 - Το επιτρέπει μέσω άλλης οδού ;(π.χ. μέσω ενός Z client)
- Μπορεί το σύστημα της Βιβλιοθήκης δέκτη να ενσωματώσει την εγγραφή στη μορφή που διατίθεται από τη Βιβλιοθήκη- πηγή;
- Μήπως, στην περίπτωση που δεν μπορεί, υπάρχει κάποιο εργαλείο μετατροπής το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί;

Περιγραφή της διαδικασίας

Το σημείο εκκίνησης είναι ο εντοπισμός της Βιβλιογραφικής εγγραφής. Αυτό μπορεί να είναι μία διαδικασία αρκετά χρονοβόρα και κάποιες φορές χωρίς αποτέλεσμα. Σημαντική βοήθεια για τον περιορισμό του χρόνου αναζήτησης προσφέρουν

Γιατί κάθε βιβλιοθήκη να επαναλαμβάνει μια επίπονη εργασία η οποία έχει ήδη γίνει από μια άλλη βιβλιοθήκη και μάλιστα με το ίδιο αποτέλεσμα;

περιβάλλοντα που επιτρέπουν ταυτόχρονη πρόσβαση σε πολλές πηγές. Με τον τρόπο αυτό ο χρήστης δεν ψάχνει τον κατάλογο μίας βιβλιοθήκης αλλά ένα σύνολο καταλόγων βιβλιοθηκών συχρόνως. Είναι πιθανό η βιβλιογραφική εγγραφή να εντοπιστεί σε πάνω από μία βιβλιοθήκη-πηγή. Σε μια τέτοια περίπτωση η βιβλιοθήκη-δέκτης θα πρέπει να διαλέξει εκείνη που βρίσκεται πιο κοντά στα δικά της πρότυπα και πρακτικές.

Στη συνέχεια, θα «κατεβάσει» και θα αποθηκεύσει την εγγραφή στον τοπικό δίσκο. Αυτό σημαίνει ότι η εγγραφή υπάρχει στη βιβλιοθήκη, όμως δεν έχει ακόμη ενσωματωθεί στο σύστημά της. Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να είναι γνωστοί δύο παράμετροι: πρώτον η διάταξη των δεδομένων (UNIMARC, MARC 21) και δεύτερον το σύνολο χαρακτήρων (UTF-8, ISO 5428, κτλ) της εγγραφής.

Από οποιαδήποτε πηγή και αν πάρει μια βιβλιοθήκη εγγραφές ένα είναι σίγουρο: οι εγγραφές που θα πάρει χρειάζονται διορθώσεις-προσθήκες. Ακόμη και αν όλα τα στοιχεία που χρειάζεται η βιβλιοθήκη-πηγής, ένα θα διαφέρει: ο αριθμός εισαγωγής. Οι διορθώσεις αυτές θα μπορούσαν να γίνουν πριν την εισαγωγή των εγγραφών (αν η βιβλιοθήκη έχει εργαλεία που το επιτρέπουν) ή μετά την εισαγωγή, δηλαδή μετά την ενσωμάτωση της εγγραφής στο σύστημα αυτοματισμού της βιβλιοθήκης-δέκτη. Εδώ θα πρέπει να αναφερθεί ότι κατά την εισαγωγή της εγγραφής δεν συνθίζεται να διαγράφονται δεδομένα, παρά μόνο εκείνα τα οποία δίνουν λανθασμένες ή συγκεκυμένες πληροφορίες.

Πώς και πότε είναι αποτελεσματική η διαδικασία

Το σημείο κλειδί για την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας είναι η καταλογογράφηση με βάση τα ίδια πρότυπα και εργαλεία. Η λίστα είναι πολύ μεγάλη και περιλαμβάνει από τη διάταξη των εγγραφών (UNIMARC, MARC 21) μέχρι κανόνες καταλογογράφησης, ταξινομικά συστήματα και αρχεία καθιερωμένων αποδόσεων. Κεντρικό ρόλο κατέχει η μείωση των επιμέρους παραδοχών και των πολλαπλών ερμηνειών προτύπων και εργαλείων. Ενδεικτικά αναφέρεται η ποικιλία που απαντάται στον ταξινομικό αριθμό που περιγράφει το ελληνικό μυθιστόρημα μεταξύ των βιβλιοθηκών που ακολουθούν το Dewey.

Επίσης, σημαντική είναι η διάθεση των καταλόγων στο Διαδίκτυο με δυνατότητα επιλογής εγγραφών για αποθήκευση σε μορφή για εισαγωγή. Με άλλα λόγια, πρέπει να διατίθεται η εγγραφή στο Διαδίκτυο και μάλιστα σε μια μορφή που θα επιτρέπει στα συστήματα την περαιτέρω διαχείρισή της.

Πλεονεκτήματα

Η διαδικασία του «copy cataloguing» παρέχει δύο σημαντικά πλεονεκτήματα. Σε ένα πρώτο επίπεδο μειώνει το χρόνο της καταλογογράφησης ή ελευθερώνει χρόνο για καλύτερη ποιότητα καταλογογράφησης. Σε ένα επόμενο επίπεδο αυξάνει τη συμβατότητα μεταξύ των καταλόγων των βιβλιοθηκών, με δεδομένο ότι πλέον η βιβλιοθήκη Α και η βιβλιοθήκη Β περιγράφουν με τον ίδιο ακριβώς τρόπο το συγκεκριμένο τεκμήριο. Άλλωστε, αυτή η αύξηση της συμβατότητας είναι ένα από τα ουσιαστικά ζητούμενα που πρέπει να επιτευχθούν.

Γιατί είναι σημαντικό το περιβάλλον πρόσβασης «η Αργώ»

Το περιβάλλον πρόσβασης «η Αργώ» (<http://argo.ekt.gr>) συχεδιάστηκε με στόχο να συμβάλει στις διαδικασίες του «copy cataloguing». Οι τρόποι με τους οποίους συμβάλλει αποτελεσματικά και καθιστά τη διαδικασία πολύ πιο εύκολη είναι οι εξής:

- 1) Συγκεντρώνει μια πληθώρα πηγών.
- 2) Επιτρέπει στο χρήστη να υποβάλει ένα ερώτημα απευθυνόμενο ταυτόχρονα σε διαφορετικές πηγές. Με αυτό τον τρόπο, αντιμετωπίζεται το θέμα του εντοπισμού των πηγών και αποφεύγεται η πολλαπλή αναζήτηση στη βιβλιογραφική βάση πηγής χωριστά.
- 3) Ομογενοποιεί το αποτέλεσμα από πλευράς διάταξης δεδομένων. Ανεξάρτητα από το αν η πηγή στέλνει τα δεδομένα σε UNIMARC ή σε MARC 21, «η Αργώ» δίνει στο χρήστη ένα τελικό σύνολο που αποτελείται από έγκυρες UNIMARC εγγραφές.
- 4) Ενοποιεί τα δεδομένα από πλευράς συνόλου χαρακτήρων. Γνωρίζοντας το σύνολο χαρακτήρων στο οποίο διαθέτει τα δεδομένα η κάθε πηγή, τα μετατρέπει σε UNICODE (UTF-8). Για να διευκολύνει, όμως, και τους χρήστες συστημάτων τα οποία δεν αναγνωρίζουν UTF-8, παρέχει στο χρήστη τη δυνατότητα να επιλέξει κατά την αποθήκευση το σύνολο χαρακτήρων που εξυπηρετεί το σύστημά του.

Μανόλης Πεπονάκης
Τμήμα Ανάπτυξης ΑΒΕΚΤ
Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ Φάσεις υλοποίησης (1999-2004)

Στο τελευταίο εξάμηνο του 2004 συνεχίστηκε το έργο Συλλογικός Κατάλογος Δημοσίων Βιβλιοθηκών, όπου:

- προστέθηκαν νέες βιβλιογραφικές εγγραφές (για μονογραφίες και για μονογραφικές σειρές), φθάνοντας τις 24.061
- έγινε μια επίπονη προσπάθεια ενημέρωσης των βιβλιογραφικών εγγραφών των μονογραφικών σειρών με περισσότερα στοιχεία, π.χ. τον τόπο έκδοσης, τον εκδότη, κ.λ.π.
- προστέθηκαν νέες εγγραφές στο Αρχείο Εγγραφών Καθιερωμένων Τύπων, φθάνοντας τις 51.061 συνολικά.

Η διαδικασία ταύτισης, επιλογής, εισαγωγής και επεξεργασίας των εγγραφών στη βάση του Συλλογικού Καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών κάθε άλλο παρά εύκολη εργασία ήταν και είναι, αφού:

- Πρέπει να γίνει μια αξιολόγηση των εγγραφών ως προς το βαθμό προσέγγισής τους στη διάταξη Unimarc. Κυρίως στην αρχή υπήρξε πολύ μεγάλο πρόβλημα, γιατί το προσωπικό (σχεδόν όλων των βιβλιοθηκών) δεν είχε την απαραίτητη σχετική βιβλιοθηκονομική εμπειρία, αλλά ούτε και την τεχνογνωσία, αφού τα διεθνή πρότυπα και οι νέες τεχνολογίες μόλις άρχιζαν να εμφανίζονται στις Δημόσιες βιβλιοθήκες στη δεκαετία του 1990. Με διαδοχικά σχετικά σεμινάρια, αλλά κυρίως μέσα από την καθημερινή τριβή και την πρακτική στην δημιουργία του ΣΚΔΒ, μπορούμε να πούμε ότι κατέχουμε πια επαρκή γνώση, που μπορεί από δω και πέρα να παράγει και ποσοτικά αποτελέσματα, αφού βέβαια έχει εξασφαλιστεί η ποιότητα των εγγραφών.
- Έπρεπε να αλλάξει η νοοτροπία των εργαζόμενων στις Δημόσιες βιβλιοθήκες, προκειμένου να κατανοήσουν την ανάγκη συνεργασίας και την υιοθέτηση κοινών προτύπων.

Νομίζω ότι αξίζει τον κόπο να σταθούμε λίγο στα στάδια και στις διαδικασίες που ακολουθήθηκαν έως τώρα για τη δημιουργία του Συλλογικού Καταλόγου των Δημόσιων Βιβλιοθηκών:

1° στάδιο: Παραλαβή βιβλιογραφικών εγγραφών σε ISO 2709 από Δημόσιες βιβλιοθήκες της χώρας.

2° στάδιο: Για την αποφυγή διπλοεγγραφών, έπρεπε να γίνει παράλληλα σε μία προς μία εγγραφή:
• σύγκριση των προς εισαγωγή εγγραφών με αυτές που βρίσκονταν στο Συλλογικό Κατάλογο με τη χρήση του υποσυστήματος του ΑΒΕΚΤ Αναζήτησης Ανάκτησης, και
• επιλογή των προς εισαγωγή στον Συλλογικό Κατάλογο εγγραφών με τη χρήση του υποσυστήματος του ΑΒΕΚΤ MarcConverter.

Σήμερα, η παραπάνω -ιδιαίτερα επίπονη- διαδικασία πραγματοποιείται με περισσότερη ευκολία μέσω του εργαλείου MarcEditor, που μας έχει διαθέσει το EKT, και με τη βάση του ΣΚΔΒ να έχει εξαχθεί σε ISO 2709. Υπήρξαν έντονοι προβληματισμοί για την πολιτική που θα έπρεπε να ακολουθηθεί σε ιδιάζουσες περιπτώσεις π.χ. για τα πολύτομα έργα, για τις διαφορετικές εκδόσεις έργων [αν είναι όντως νέα έκδοση ή απλά ανατύπωση], για το πώς θα πιστοποιείτο σε ποια βιβλιοθήκη ανήκει ποια εγγραφή, για το πόσα αντίτυπα κάθε βιβλιοθήκης θα καταχωρούνταν στις εγγραφές, κ.λ.π.

3° στάδιο: Εισαγωγή των επιλεγμένων βιβλιογραφικών εγγραφών στο Συλλογικό Κατάλογο με το υποσύστημα του ΑΒΕΚΤ Ανταλλαγής δεδομένων

4° στάδιο: Ελεγχόμενη εισαγωγή των Διασυνδέσεων που υπήρχαν μεταξύ των βιβλιογραφικών εγγραφών (κυρίως με μονογραφικές σειρές) με το υποσύστημα του ΑΒΕΚΤ Ανταλλαγής δεδομένων μία εξαιρετικά δύσκολη και χρονοβόρα διαδικασία με πολλά πισωγυρίσματα, αφού στον ελληνικό εκδοτικό χώρο επικρατεί μία κατάσταση «αλαλούμ», όσον αφορά τους τρόπους και τα standards που υιοθετούνται από τους εκδότες -

πόσο μάλλον σε θέματα σειρών!

Ειδικά για τον έλεγχο των μονογραφικών σειρών ήταν περισσότερο περίπλοκο το θέμα, αφού έπρεπε να χρησιμοποιηθούν και άλλα 2 προγράμματα: το υποσύστημα του ABEKT Εκτυπώσεις (για εξαγωγή των μονογραφικών σειρών σε μορφή κειμένου) και το Microsoft Word (για εύρεση και ταύτιση των κοινών σειρών), αφού οι τίτλοι πολλών σειρών συνέπιπταν και έπρεπε να εντοπιστεί η αντιστοίχιση σειράς και εκδότη (π.χ. η σειρά «Λογοτεχνία» αντιστοιχεί σε πάνω από 26 εκδότες).

5° στάδιο: Ελεγχόμενη εισαγωγή των Καθιερωμένων Αποδόσεων με το υποσύστημα του ABEKT Ανταλλαγή δεδομένων. Επίσης χρονοβόρα διαδικασία, κυρίως λόγω του όγκου των authority files, αλλά και της μη ενιαίας πολιτικής που ακολουθούν οι βιβλιοθήκες στον τρόπο καταχώρισής τους.
Εξάλλου, υπήρξαν και πάρα πολλές εγγραφές καθιερωμένων τύπων με διπλή εμφανισή τους, λόγω αναβάθμισής τους από το ABEKT 4.0 στο ABEKT 5.0.

Παράλληλα με τα στάδια 4 & 5, γίνεται η διόρθωση, η ενημέρωση και η εφαρμογή των στοιχείων των νέων εγγραφών σύμφωνα με τη διάταξη Unimarc, μέσα από το υποσύστημα του ABEKT Κατάλογος. Ένας πραγματικός Γολγοθάς, καθώς έπρεπε να «περάσουμε» σχεδόν από όλα τα πεδία κάθε εγγραφής! Σήμερα, πάρα πολλά προβλήματα από αυτά επιλύονται με μαζικές διορθώσεις και προσθέσεις στις προς εισαγωγή εγγραφές με το MarcEditor. Ίσως θα είχε ενδιαφέρον σε κάποια μελλοντική στιγμή να αναφερθούμε στις πλέον συνηθισμένες λανθασμένες καταχωρίσεις που γίνονται από όλες σχεδόν τις βιβλιοθήκες, κυρίως από αμέλεια ή «κεκτημένη ταχύτητα».

Ένα άλλο στάδιο ανεξάρτητο χρονικά ή και παράλληλα με τις παραπάνω εργασίες, είναι η ανάπτυξη του Αρχείου Εγγραφών Καθιερωμένων Τύπων, πέραν της άμεσης συσχέτισης με βιβλιογραφικές εγγραφές ώστε να λειτουργεί ως ένα ενημερωμένο εργαλείο, διαθέσιμο για γρήγορη επιλογή και συσχέτιση των εγγραφών καθιερωμένου τύπου με τις εγγραφές που θα εισαχθούν μελλοντικά στο Συλλογικό Κατάλογο.

Δεν νομίζω να χρειάζεται να υπεισέλθω σε λεπτομέρειες που αντιμετωπίσαμε, και κυριολεκτικά «σπάσαμε τα μούτρα μας». Όλοι πλέον οι εργαζόμενοι στις βιβλιοθήκες τα ζουν και τα αντιμετωπίζουν κάθε λεπτό, άλλος περισσότερο άλλος λιγότερο. Σημασία έχει ότι όλοι μας οδεύουμε και προσπαθούμε να ανασυγκροτήσουμε και να οργανώσουμε τις βιβλιοθήκες μας, γιατί δεν εξυπηρετούμε πλέον μόνον το στενό περιβάλλον της πόλης μας ή της ευρύτερης περιοχής μας.

Κατερίνα Κεράστα
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Λιβαδειάς

Το στοιχείο της δομής στις γλώσσες ευρετηρίασης

Στην πορεία της μέχρι σήμερα, η επιστήμη της πληροφόρησης χρησιμοποίησε και χρησιμοποιεί σύνολα όρων για τη θεματική περιγραφή των τεκμηρίων και την υποστήριξη της πρόσβασης σε αυτά. Πρόκειται για λεξιλόγια {γλώσσες ευρετηρίασης} που χαρακτηρίζονται από διαφορετικούς τύπους και βαθμούς οργάνωσης, ως απόρροια της ανάπτυξης και χρήσης τους σε διαφορετικά πλαίσια απαιτήσεων.

Μια πρώτη θεμελιώδης διαφοροποίηση συναρτάται με τον έλεγχο του λεξιλογίου. Χωρίς τον έλεγχο αυτό, η ευρετηρίαση γίνεται με όρους ελεύθερου κειμένου ή με λέξεις-κλειδιά που δεν ανήκουν σε τυποποιημένο λεξιλόγιο. Μπορεί μια τέτοια προσέγγιση να παρακάμπτει μια απαιτητική και επίπονη εργασία, ασφαλώς όμως δεν την υποκαθιστά, διότι δεν αποδίδει ικανοποιητικά κατά την ανάκτηση. Η μεγάλη ποικιλομορφία του ανθρώπινου λόγου δυσχεραίνει την ταύτιση του όρου αναζήτησης με τον όρο ευρετηρίασης· αυτό ακριβώς το πρόβλημα έρχεται να αντιμετωπίσει σε κάποιο βαθμό ο έλεγχος του λεξιλογίου. Συντά, μάλιστα, ως γλώσσες ευρετηρίασης νοούνται μόνο τα ελεγχόμενα λεξιλόγια, και σε αυτά θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας.

Ένας κατάλογος καθιερωμένων όρων αποτελεί την απλούστερη μορφή ελεγχόμενου λεξιλογίου. Καθιστά υποχρεωτική τη χρήση συγκεκριμένων όρων για συγκεκριμένες έννοιες {συχνά με παραπομπές του τύπου «βλέπε», π.χ. «πουλιά, βλέπε πτηνά»}, αλλά δεν προσφέρει καμία περαιτέρω δυνατότητα καθώς δεν διαθέτει δομή. Η δομή του λεξιλογίου είναι εκείνη που επηρεάζει άμεσα το ζητούμενο, την καθοδήγηση δηλαδή του χρήστη στην επιλογή του κατάλληλου όρου αναζήτησης.

Τα λεξιλόγια με την απλούστερη δομή είναι οι διαδεδομένες στο Διαδίκτυο «ταξινομίες», όρος που πολλές φορές χρησιμοποιείται με ασαφή τρόπο. Οι ταξινομίες έχουν ιεραρχική δομή: οι σχέσεις μεταξύ των εννοιών αναπτύσσονται κάθετα και χρησιμοποιούνται κυρίως για την ομαδοποίηση των όρων σε ευρείες θεματικές κατηγορίες (π.χ. ο όρος «πτηνά» έχει ως πλατύτερο τον όρο «ζώα» και ως ειδικότερο τον όρο «περιστέρια»). Παρόμοια είναι η δομή και η χρήση των «συστημάτων κατηγοριοποίησης». Και τα ταξινομικά συστήματα έχουν ανάλογη δομή, αλλά η ιστορία, η φιλοσοφία και η χρήση τους διαφέρουν αρκετά.

Το στοιχείο όμως που προσδίδει στη δομή του λεξιλογίου τη μορφή δικτύου σχέσεων και παρέχει στον χρήστη τη δυνατότητα να ξεφύγει από την ομαδοποίηση των όρων και να κινηθεί σε εναλλακτικές διαδρομές είναι η «օριζόντια» διασύνδεση των εννοιών με μη ιεραρχικές σχέσεις (π.χ. ο όρος «πτηνά» έχει ως σχετικό τον όρο «օρνιθολογία» ακολουθώντας τη διαδρομή αυτή, ο χρήστης περνά από την ομάδα ή κατηγορία των «έμβιων όντων» σε εκείνη των «επιστημών»). Τέτοια δομή διαθέτουν οι κατάλογοι θεματικών επικεφαλίδων και οι θησαυροί, δύο τύποι γλώσσας ευρετηρίασης που χρησιμοποιούνται ευρέως σε συστηματικά τεκμηριωμένες συλλογές. Η μεταξύ τους διάκριση δυσχεραίνεται από αυτήν ακριβώς την δομική συγγένειά τους, η οποία εντούτοις είναι σε μεγάλο βαθμό επιφανειακή.

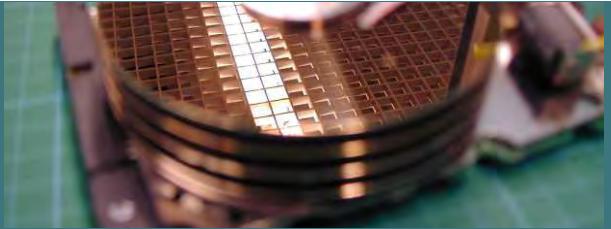
Στην πραγματικότητα, μεγάλες είναι οι διαφορές τους τόσο στο θεωρητικό υπόβαθρο όσο και στην πρακτική εφαρμογή τους, και αυτό οφείλεται κατ' αρχήν στο γεγονός ότι εκπροσωπούν δύο διαφορετικές προσεγγίσεις στο δίπτυχο ευρετηρίαση-αναζήτηση.

Πιο συγκεκριμένα, οι θεματικές επικεφαλίδες:

- δομούνται με βάση τη θεματική περιγραφή συγκεκριμένων τεκμηρίων,
- συχνά αποτελούνται από συνδυασμούς όρων που δηλώνουν μια ευκαιριακή, ή αλλιώς συντακτική, σχέση μεταξύ των εννοιών, η οποία δεν έχει νόημα παρά στο πλαίσιο της ευρετηρίασης του εκάστοτε τεκμηρίου,
- χρησιμοποιούνται στην προσυνδυασμένη ευρετηρίαση.

Ο τυχαίος τρόπος με τον οποίο προστίθενται νέες επικεφαλίδες στον κατάλογο, βάσει των αναγκών της ευρετηρίασης, αφήνει μεγάλα

* Γάμος χωρίς αγάπη δεν γίνεται!

περιθώρια για θεματικά «κενά» ή «επικαλύψεις».

Στους θησαυρούς, οι όροι

- εκφράζουν αυτόνομες έννοιες που από κοινού καλύπτουν θεματικά συγκεκριμένο εύρος και βάθος,
- διασυνδέονται με σταθερές σημασιολογικές σχέσεις που απορρέουν από τις ίδιες τις έννοιες και δεν εξαρτώνται από κανένα συγκεκριμένο τεκμήριο,
- χρησιμοποιούνται στην υστεροσυνδυασμένη ευρετηρίαση, όπου σε κάθε τεκμήριο αποδίδεται ένας αριθμός ξεχωριστών θεματικών όρων, και μόνο στη φάση της αναζήτησης μπορεί να γίνει συνδυασμός των όρων αυτών.

Ο συγκροτημένος τρόπος με τον οποίο δομούνται εξαρχής οι θησαυροί διευκολύνει την πληρότητα και τη σαφήνεια εννοιών και σχέσεων στο θεματικό τους πλαίσιο.

Η φιλοσοφία των θησαυρών ενισχύει την «οικονομία» της γλώσσας ευρετηρίασης. Σχηματικά, θα λέγαμε ότι η δομική μονάδα στους θησαυρούς είναι η «λέξη», ενώ στους καταλόγους θεματικών επικεφαλίδων είναι η «φράση». Οι επικεφαλίδες αυξάνονται συνεχώς και με τυχαίο τρόπο προκειμένου να περιγραφούν νέα τεκμήρια: αντίθετα, αλλαγές στο περιεχόμενο θησαυρών γίνονται μόνο στον βαθμό που εμφανίζονται νέες έννοιες ή επέρχονται τροποποιήσεις στις ήδη υπάρχουσες, πάντοτε στο πλαίσιο της θεματικής τους κάλυψης.

Η φαινομενική ομοιότητα των δύο αυτών γλωσσών ευρετηρίασης ως προς τη δομή του πλέγματος των σχέσεων οφείλεται περισσότερο στο γεγονός ότι ορισμένοι κατάλογοι θεματικών επικεφαλίδων (όπως της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου) υιοθέτησαν τα τελευταία χρόνια τη σημειογραφία που αναπτύχθηκε για την περιγραφή της δομής των θησαυρών. Παλαιότερα χρησιμοποιούσαν (και πολλοί χρησιμοποιούν ακόμη και σήμερα) τις παραπομπές του τύπου «βλέπε επίσης» για να αποτυπώσουν αδιακρίτως τόσο τις κάθετες όσο και τις οριζόντιες σχέσεις μεταξύ των όρων. Η αλλαγή αποφασίστηκε ακριβώς επειδή διαπιστώθηκε η αδυναμία των συγκεκριμένων παραπομών να αποδώσουν αυτήν τη θεμελιώδη δομική διάκριση. Ωστόσο, σε μεγάλο βαθμό το εγχείρημα απέτυχε: το σύστημα παραπομών μεταξύ των επικεφαλίδων, παρά τη χρήση της σημειογραφίας των θησαυρών ('BT-NT', 'RT'), εξακολουθεί να μη διαχωρίζει σαφώς τις κατηγορίες σχέσεων και να μην ακολουθεί τις κατευθυντήριες οδηγίες για τους θησαυρούς (ISO 2788, ΕΛΟΤ 1321).

Ο λόγος της αποτυχίας είναι απλός: από τη στιγμή που κάθε επικεφαλίδα δύναται να απαρτίζεται από περισσότερες της μίας έννοιες, η εφαρμογή της δομής των θησαυρών είναι ουσιαστικά ανέφικτη. Η επικεφαλίδα «Automobiles - Pollution control devices»¹ εμφανίζεται ως ειδικότερος όρος ('NT') της επικεφαλίδας «Air Pollution»... Είναι φανερό ότι, με τους συνδυασμούς των εννοιών, ο καθορισμός μιας ιεραρχικής σχέσης δεν μπορεί παρά να είναι αυθαίρετος.

Αλλά ακόμη και στις σχέσεις μεταξύ απλών εννοιών, επικρατεί ανάλογη σύγχυση: η επικεφαλίδα «Automobiles» εμφανίζεται ως 'NT' της επικεφαλίδας «Transportation, Automotive», η οποία με τη σειρά της δεν εμφανίζεται ως 'NT' της επικεφαλίδας «Transportation». Ή, πάλι, η επικεφαλίδα «Marriage» εμφανίζεται ως 'NT' της επικεφαλίδας «Love»*. Ο θεμελιώδης κανόνας που θέλει τις έννοιες που συνδέονται με ιεραρχική σχέση να ανήκουν στην ίδια γενική κατηγορία, στον ίδιο «βασικό τύπο εννοιών» (π.χ. «πράγματα», «ενέργειες» ή «ιδιότητες», βλ. ΕΛΟΤ 1321 § 8.3.2), αγνοείται συστηματικά. Το αποτέλεσμα είναι ότι συνολικά η δομή του καταλόγου θεματικών επικεφαλίδων χαρακτηρίζεται από έλλειψη συνοχής και τελείως υποκειμενική οργάνωση.

Κλείνοντας εδώ μια συνοπτική παρουσίαση του θέματος, θα πρέπει να πούμε ότι τα δομικά χαρακτηριστικά των λεξιλογίων και οι μεταξύ τους διαφορές έχουν συγκεκριμένες πρακτικές συνέπειες στη χρήση και απόδοση των συστημάτων πληροφόρησης. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο το ζήτημα παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον και βρίσκεται σήμερα στην αιχμή του προβληματισμού για την οργάνωση του περιεχομένου.

Διονύσης Γιαννίμπας
Συντονιστής σε θέματα ορολογίας
Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

¹ Από τον Κατάλογο Θεματικών Επικεφαλίδων της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου.

Σ Τ Ο Ι Χ Ε Ι Α Β Ι Β Λ Ι Ο Θ Η Κ Η Σ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΥΡΓΟΥ

ΓΕΡΜΑΝΟΥ & ΜΥΡΤΙΛΟΥ, ΠΥΡΓΟΣ 27100
 ΤΗΛ: 26210-22762 & 26210-30510
 ΦΑΧ: 26210 - 22762
 E-mail: mail@vivl-pyrgou.ilei.sch.gr, bibpyrg@otenet.gr

URL : <http://vivl-pyrgou.ilei.sch.gr>

Ιστορικό της βιβλιοθήκης

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου ιδρύθηκε την 25η Απριλίου 1926 από όμιλο επιφανών Πυργίων πολιτών, με επικεφαλής τον Κωνσταντίνο Χριστόπουλο ή Χριστιά, αρχιάτρο. Η αρχική ονομασία της ήταν «Ηλειακή Βιβλιοθήκη». Το 1953 από ιδιωτικό σωματείο, η βιβλιοθήκη έγινε δημόσια με πρώτο διευθυντή τον Ηλείο λογοτέχνη Τάκη Δόξα.

Συλλογή

Διαθέτει 120.000 αντίτυπα βιβλίων στα οποία μεταξύ άλλων συμπεριλαμβάνονται:

- Η δωρεά βιβλιοθήκης του Στέφανου Στεφανόπουλου πολιτικού
- Η δωρεά βιβλιοθήκης του Τάκη Δόξα, λογοτέχνη
- Συλλογή βιβλίων τοπικής ιστορίας
- Αρχείο τοπικού τύπου από το 1957
- Αρχείο Φ.Ε.Κ. από το 1953

Έχουν γίνει 43.460 βιβλιογραφικές εγγραφές στο ΑΒΕΚΤ στον κατάλογο της κεντρικής μονάδας και της νέας κινητής μονάδας. Διαθέτει 10 ενεργές συνδρομές σε περιοδικά.

Προσωπικό, εξοπλισμός, υλικό, χρήστες

Αυτή τη στιγμή υπορετούν συνολικά 7 υπάλληλοι εκ των οποίων οι 4 μόνιμοι, οι 2 με σχέση εργασίας αορίστου χρόνου και 1 με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου. Από τους 7 υπαλλήλους οι 5 είναι διοικητικό προσωπικό και 2 οδηγοί.

Υπάρχουν 30 θέσεις χρηστών στα αναγνωστήρια για ενήλικες, 8 θέσεις χρηστών για παιδιά και 8 θέσεις χρηστών για εφημερίδες, Φ.Ε.Κ. Υπάρχουν 11 Ρ/Σ για χρήστες.

Η βιβλιοθήκη εξυπηρετεί περίπου 40.000 κατοίκους της πόλης και των δημοτικών διαμερισμάτων.

Τα ενεργά μέλη της βιβλιοθήκης είναι 3.700 και 40 σχολεία της κινητής μονάδας.

Οι συνολικοί δανεισμοί βιβλίων για τα έτη 2000-2004 για την κεντρική και κινητή μονάδα έχουν ως εξής:

Έτος	Συνολικοί Δανεισμοί	
	Κεντρική μονάδα	Κινητές μονάδες (2 ενεργές έως το 2004, από το 2005 μόνο 1)
2000	16.530	5.000
2001	17.925	7.250
2002	17.000	4.500
2003	17.850	6.289
2004	18.000	6.219

Τα στοιχεία αφορούν δανεισμούς υλικού εκτός βιβλιοθήκης (τα στοιχεία δεν αφορούν χρήστες που έχουν χρησιμοποιήσει υλικό εντός της βιβλιοθήκης, όπως εφημερίδες, Φ.Ε.Κ., περιοδικά, σπάνιο υλικό, πλεκτρονικές υπηρεσίες κ.λ.π.).
Η κίνηση των κινητών μονάδων αυξομειώνεται ανάλογα με την κατάσταση της παλαιάς κινητής μονάδας (η οποία και αποσύρθηκε πλέον) και ανάλογα με τη δυνατότητα που υπήρχε για μετακινήσεις της νέας κινητής μονάδας, εξ αιτίας διοικητικών προβλημάτων στις συμβάσεις του προσωπικού, κ.λ.π.

Αξιοποίηση του έργου

Τα οφέλη που απεκόμισε η υπηρεσία, και κατά συνέπεια το αναγνωστικό κοινό, με την ένταξή της και ολοκλήρωση του έργου «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από κινητές βιβλιοθήκες» πάντα τα εξής:

- Πρόσληψη 2 βιβλιοθηκονόμων και 1 οδηγού με σχέση εργασίας ΙΔΟΧ, πράγμα που βοήθησε πολύ στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών τόσο σε ποιότητα όσο και σε ποσότητα, αφού η υπηρεσία διαθέτει ελάχιστο και μη εξειδικευμένο προσωπικό.
- Προμήθεια 1 βιβλιαυτοκίνητου ειδικά διαμορφωμένου και κατάλληλα εξοπλισμένου με υλικό έντυπο και πλεκτρονικό, P/C, video.
- Ανανέωση των συλλογών της τόσο σε έντυπο όσο και σε πλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό.
- Παροχή περαιτέρω υπηρεσιών σε 40 δανειστικά κέντρα (σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) των νομών Ηλείας, Αχαΐας και Μεσσηνίας, που δεν διέθεταν σχολική βιβλιοθήκη.

Επίσης, μέσα από την «Κοινωνία της πληροφορίας» και στο διάστημα των 5 μηνών που λειτουργεί το Δημόσιο Κέντρο Πληροφόρησης της υπηρεσίας, έχουν ήδη υποβληθεί 200 αιτήσεις από ενδιαφερόμενους χρήστες, οι οποίοι και σε καθημερινή βάση χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες που τους προσφέρονται μέσα από αυτό, όπως δωρεάν χρήση του Διαδικτύου, office, πλεκτρονικού πληροφοριακού υλικού κ.α.

Πρόσδος της βιβλιοθήκης

Τα τελευταία χρόνια η βιβλιοθήκη έχει αναβαθμίσει τις υπηρεσίες της. Συγκεκριμένα, μέσα από τα Προγράμματα Δημοσίων Επενδύσεων, τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από κινητές βιβλιοθήκες» και «Κοινωνία της πληροφορίας» καθώς και με την υποστήριξη του ΕΚΤ, η βιβλιοθήκη έχει οργανώσει καλύτερα το υλικό της, απευθύνει τις υπηρεσίες της σε περισσότερους χρήστες, καλύπτει περισσότερους και πιο σύγχρονους τομείς, έχει προμηθευτεί αρκετό αριθμό βιβλίων και cd, προσφέρει δωρεάν πρόσβαση στο Διαδίκτυο και υπηρεσίες office.

Για τη βέλτιστη λειτουργία της βιβλιοθήκης είναι αναγκαίο να εξασφαλιστούν οι υποδομές που δημιουργούνται και μετά το τέλος του προγράμματος «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από κινητές βιβλιοθήκες».

Φανή Καραχάλιου
Προϊσταμένη Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Πύργου

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΡΟΔΟΥ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 1, ΡΟΔΟΣ 85100
ΤΗΛ. : 2241024448
ΦΑΧ : 2241070638
E-mail: info@rhodeslibrary.gr

URL: <http://www.rhodeslibrary.gr>

Ιστορικό της βιβλιοθήκης

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρόδου στεγάζεται από το 1947 σε ένα από τα ωραιότερα ιπποτικά αρχιτεκτονικά μνημεία της Ρόδου, με στοιχεία αναγεννησιακής τεχνοτροπίας, το κτίριο της Καστελλανίας. Υπήρξε μια από τις πρώτες υπηρεσίες που ίδρυσε ο τότε Στρατιωτικός Διοικητής Δωδεκανήσου αντιναύαρχος Περικλής Ιωαννίδης. Με την αριθμ. 80 προκήρυξή του ορίζεται: «ιδρύεται εν Ρόδῳ Δημοσία Βιβλιοθήκη, ηπίς θέλει πληρώσει στοιχειώδεις πνευματικάς ανάγκας του λαού, τον οποίον ο κατακτητής, εσκεμμένως εστέρπουσεν επί μακράν σειράν ετών των φώτων του ελληνικού πνεύματος».

Συλλογή

Η βιβλιοθήκη διαθέτει:

- το σύνολο σχεδόν της Δωδεκανησιακής Βιβλιογραφίας, πλήρες αρχείο του τοπικού τύπου από το 1909 μέχρι και σήμερα, τη βιβλιοθήκη του Αντ. Ισηγόνη, αυτήν του Ι. Ζίγδη, αρχείο Αθηναϊκών εφημερίδων και των ΦΕΚ από το 1950 μέχρι σήμερα
- 55.000 αντίτυπα
- 22 περιοδικά.

Στον κατάλογο της κεντρικής βιβλιοθήκης υπάρχουν 5.188 βιβλιογραφικές εγγραφές και στον κατάλογο της κινητής 4.800. Ενώ υπάρχει γενικός αλφαριθμητικός κατάλογος σε μορφή δελτίων για όλα τα βιβλία.

Προσωπικό, εξοπλισμός, υλικό, χρήστες

Στη βιβλιοθήκη εργάζονται έξι (6) άτομα πλήρους απασχόλησης εκ των οποίων τρία (3) είναι μόνιμο προσωπικό. Υπάρχουν πενήντα (50) θέσεις χρηστών στο αναγνωστήριο, ενώ επτά (7) υπολογιστές διατίθενται για χρήστες στη βιβλιοθήκη. Η βιβλιοθήκη εξυπηρετεί 120.000 κατοίκους σε όλο το νησί της Ρόδου. Έχει εγγεγραμμένα 4.033 μέλη στο δανειστικό τμήμα ενώ δέχεται 100.000 επισκέπτες ετησίως. Ακολουθούν στοιχεία δανεισμών της βιβλιοθήκης:

Έτος	Συνολικοί Δανεισμοί	
	Κεντρική μονάδα	Κινητή μονάδα
2000	18.450	0
2001	21.600	3.347 ¹
2002	22.450	8.279
2003	24.100	8.877
2004	24.550	8.056

Από τους δανεισμούς της κεντρικής βιβλιοθήκης το 40% γίνεται από φοιτητές των Τμημάτων του Πλανετιστικού Αιγαίου που εδρεύουν στην πόλη μας (Παιδαγωγικό, Νηπιαγωγών και Μεσογειακών Σπουδών), το 30% από μαθητές των σχολείων όλων των βαθμίδων και τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε αυτά και το υπόλοιπο 30% από κατοίκους του νησιού της Ρόδου. Από αυτούς το ποσοστό των γυναικών ανέρχεται στο 70%, ενώ των ανδρών στο 30%.

Από τους δανεισμούς της κινητής βιβλιοθήκης ποσοστό 78,62% αφορά τα Δημοτικά Σχολεία, 9,12% τα Νηπιαγωγεία, 6,91% τα Γυμνάσια και 5,35% τα Λύκεια.

1. Έτος απόκτησης της κινητής μονάδας

Συνεργασίες

Η Βιβλιοθήκη συνεργάζεται με ακαδημαϊκές, δημοτικές, σχολικές βιβλιοθήκες στο νησί της Ρόδου και στο Νομό Δωδεκανήσου γενικότερα, είτε με την παροχή πληροφοριών για εξυπηρέτηση των αναγνωστών τους, είτε σε θέματα οργάνωσής τους. Επίσης υπάρχει συνεργασία με άλλες δημόσιες βιβλιοθήκες για την ανάπτυξη του Συλλογικού Καταλόγου Δημοσίων Βιβλιοθηκών, διαθέτοντας για το σκοπό αυτό τις εγγραφές της Βάσης μας στην Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς και των Ιωαννίνων.

Αξιοποίηση του έργου

Η ένταξη της βιβλιοθήκης μας στο έργο «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από κινητές βιβλιοθήκες»:

- Μας επέτρεψε να αυξήσουμε το αναγνωστικό μας κοινό, αφού με τη δράση της κινητής μονάδας καλύπτουμε και τις ανάγκες των κατοίκων της υπαίθρου του νησιού της Ρόδου, και μάλιστα της εκπαιδευτικής κοινότητας, ενώ και από τους κατοίκους των περιοχών που επισκεπτόμαστε εκδηλώνεται ενδιαφέρον για δανεισμό βιβλίων ή για τη χρήση των υπηρεσιών που προσφέρει η κινητή μονάδα.
- Η βιβλιοθήκη απόκτησε εξοπλισμό (Η/Υ, έπιπλα, κ.λ.π.) κυρίως όμως σημαντικό αριθμό νέων βιβλίων, ικανών να καλύψουν τις ανάγκες του αναγνωστικού κοινού, που εξυπηρετεί η κινητή μονάδα.
- Πέραν όμως όλων αυτών, κυρίως ενισχύθηκε με προσωπικό και μάλιστα ειδικευμένο, το οποίο με την εκπαίδευση, που πέρασε (σεμινάρια στο EKT) και την εμπειρία που έχει ήδη αποκτήσει, είναι σε θέση να προσφέρει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στο αναγνωστικό μας κοινό. Να σημειώσουμε ότι πριν από την ένταξη της βιβλιοθήκης στο έργο, το προσωπικό της αποτελούνταν από 2 μόνιμους υπαλλήλους και μια καθαρίστρια με σύμβαση αορίστου χρόνου.
- Η προσπάθειά μας για τη λειτουργία της κινητής μονάδας έτυχε και της πολλαπλής βούθειας της τοπικής κοινωνίας και των αρχών, οι οποίες μας συνδράμουν τόσο με την παραχώρηση του οδηγού του βιβλιοαυτοκινήτου (ήδη από το 2001, πριν την ένταξη της βιβλιοθήκης στο έργο «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από κινητές βιβλιοθήκες») όσο και με την κάλυψη διαφόρων εξόδων και αναγκών της κινητής βιβλιοθήκης. Αυτή η συνεργασία και το «άνοιγμα» της βιβλιοθήκης μας στην τοπική κοινωνία, είναι βέβαιο, ότι έχει πολλαπλά ευεργετικά αποτελέσματα για τη βιβλιοθήκη.
- Με τη δράση της κινητής βιβλιοθήκης, την προβολή του έργου της, την καθιέρωσή της στη συνείδηση του αναγνωστικού κοινού του νησιού της Ρόδου, το συνεχώς βελτιούμενο επίπεδο των προσφερόμενών υπηρεσιών έχει αναβαθμιστεί ο ρόλος της βιβλιοθήκης μας και γενικότερα η προσφορά και παρουσία της στην πνευματική ζωή του νησιού μας, αλλά και της περιοχής μας γενικότερα.

Πρόσδος της βιβλιοθήκης

Η βιβλιοθήκη μας προσπάθησε και προσπαθεί για τη βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρει στο αναγνωστικό της κοινό. Έτσι, πέραν των άλλων κατά την τελευταία πενταετία:

- Αξιοποιώντας το μοναδικό για την περιοχή αρχείο τοπικών εφημερίδων που διαθέτει, συμμετείχε στην έρευνα του Κέντρου Νεοελληνικών Ερευνών του ΕΙΕ για τη σύνταξη της εγκυκλοπαίδειας του ελληνικού τύπου.
- Συνέχισε την εκδοτική της δραστηριότητα κυκλοφορώντας την 9^η έκδοσή της. Έτσι, η βιβλιοθήκη μέχρι σήμερα έχει εκδώσει 9 βιβλία, συμβάλλοντας ενεργά στην πνευματική κίνηση του τόπου, προβάλλοντας ουσιαστικά την παρουσία και το έργο της, ενώ παράλληλα έχει και μία μόνιμη πηγή εσόδων από την πώληση των εκδόσεών της, οι οποίες είναι:
 1. Φ. Βαρέλη: Η τελευταία διδασκαλία.
 2. Ε. Παπαμανώλη: Εύδοξος και Ηρακλείδης, δύο εταίροι του Πλάτωνος.
 3. Φ. Βαρέλη: Homo sapiens.
 4. Αγ. Τσοπανάκη: Ροδιακά γλωσσοϊστορικά μελετήματα.
 5. Λ. Παπαμανώλη: Παροιμίες του ροδίτικου λαού.
 6. Φ. Βαρέλη: Ο δάσκαλος.
 7. Ε. Αντωνίου: Η Χάλκη της Δωδεκανήσου.
 8. Μ. Μακρή: Δωδεκανησιακά παραδοσιακά δίστιχα.
 9. Μ. Μαριά: Νεοκλασικά κτήρια της Ρόδου.
- Εγκατέστησε το έτος 2002 δίκτυο Η/Υ για τις ανάγκες του αναγνωστικού της κοινού, με δυνατότητα πρόσβασης στο Internet.
- Πραγματοποίησε σειρά εκδηλώσεων (βιβλιοπαρουσιάσεις, τιμητικές εκδηλώσεις, κ.λ.π.).
- Συνεργάσθηκε με την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Δωδεκανήσου, για την άμεση λειτουργία της κινητής βιβλιοθήκης, υπογράφοντας σχετική προγραμματική σύμβαση.
- Προχώρησε στη ψηφιοποίηση του αρχείου των τοπικών εφημερίδων που διατηρεί, έχοντας μέχρι σήμερα ολοκληρώσει τη ψηφιοποίηση των τοπικών εφημερίδων για τα έπτα από το 1915 μέχρι και το 1957.
- Δημιούργησε το 2002 δικτύο της ιστοσελίδα στο Διαδίκτυο (<http://www.rhodeslibrary.gr>). Τα στοιχεία από την μέχρι σήμερα κίνηση είναι απολύτως ικανοποιητικά, αφού δέχεται περί τις 20.000 επισκέψεις το χρόνο, εκ των οποίων το 45% είναι από το εξωτερικό και ιδίως τις Ηνωμένες Πολιτείες. Με την ιστοσελίδα προβάλλεται η βιβλιοθήκη και το έργο της και το αναγνωστικό μας κοινό έχει την δυνατότητα της άμεσης επικοινωνίας και άντλησης πληροφοριών, ενώ δημοσιεύονται αφιερώματα με θέματα από την τοπική ιστορία. Επίσης, η ιστοσελίδα είναι βασικό εργαλείο για την επικοινωνία και πληροφόρηση των δραστηριοτήτων της κινητής βιβλιοθήκης (ανάρτηση προγράμματος, δυνατότητα παραγγελίας υλικού που χρειάζονται τα σχολεία, κ.λ.π.)
- Το 2004 ολοκληρώθηκε το έργο της ΚτΠ «Δημιουργία Δημόσιου Κέντρου Πληροφόρησης στη ΔΚΒ Ρόδου».

Αντώνης Αγγελής, Διευθυντής Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Ρόδου

Σ Τ Ο Ι Χ Ε Ι Α Β Ι Β Λ Ι Ο Θ Η Κ Η Σ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΕΡΡΩΝ

Π. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 2, ΣΕΡΡΕΣ 621 22
 T n l : 2 3 2 1 0 9 8 5 5 0
 F a x : 2 3 2 1 0 5 8 0 1
 E - m a i l : s e r r e l i b @ s e r r e l i b . g r

URL: <http://www.serrelib.gr>

Ιστορικό της βιβλιοθήκης

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών ιδρύθηκε το 1952. Τον πυρήνα της πρώτης συλλογής των βιβλίων αποτέλεσαν δωρεές από διάφορους φορείς. Τον Οκτώβριο του 1998 άρχισε η ανέγερση του νέου κτιρίου που θα αναπτυχθεί σε πέντε ορόφους. Είναι μια από τις πλέον οργανωμένες δημόσιες βιβλιοθήκες της χώρας, με πλήρως αυτοματοποιημένο κατάλογο. Συμμετέχει ενεργά στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης μας με τη διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων και έχει μια πλούσια εκδοτική δραστηριότητα στα πλαίσια της σειράς «Έκδόσεις για την πόλη και το νομό Σερρών».

Συλλογή

Στη συλλογή της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σερρών συγκαταλέγονται 538 βιβλία που εκτυπώθηκαν τον 19^ο αιώνα, καθώς και μια σπάνια συλλογή με 302 βιβλία που ανήκουν στην Ιερά Μονή του Τιμίου Προδρόμου Σερρών και βρίσκονται προς φύλαξη στη βιβλιοθήκη μας. Υπάρχει επίσης, σπάνιο υλικό από εφημερίδες, χάρτες και περιοδικά τοπικού ενδιαφέροντος.

Η συλλογή της βιβλιοθήκης αποτελείται συνολικά από 64.400 τεκμήρια. Οι τρέχουσες συνδρομές σε επιστημονικά και ποικίλης ύλης περιοδικά αριθμούν τους 44 τίτλους. Το σύνολο των βιβλιογραφικών εγγραφών της κεντρικής και κινητής βιβλιοθήκης είναι 45.151.

Προσωπικό, εξοπλισμός, υλικό, χρήστες

Στη βιβλιοθήκη εργάζονται επτά (7) άτομα πλήρους απασχόλησης. Συγκεκριμένα:

Α/Α	Ειδικότητα	Μόνιμοι	ΙΔΑΧ
1	Διευθυντής ΠΕ	1	
2	ΔΕ Διοικητικού	1	
3	ΤΕ Βιβλιοθηκονόμοι		3
4	ΔΕ Η/Υ		1
5	ΥΕ Καθαρίστρια		1
Σύνολο		2	5

Στους χρήστες διατίθενται προσωρινά επτά (7), ενώ μελλοντικά εννέα (9) θέσεις στο αναγνωστήριο και αντίστοιχοι υπολογιστές για χρήση στη Βιβλιοθήκη. Ο πληθυσμός που εξυπηρετείται στην πόλη και σε άλλες περιοχές ανέρχεται στους 180.000 κατοίκους. Συνολικά είναι εγγεγραμμένα στη Βιβλιοθήκη 16.738 μέλη.

Ακολουθούν στοιχεία για τους δανεισμούς που έχουν πραγματοποιηθεί ανά έτος, για την περίοδο 2000-2004 για την κεντρική και κινητή μονάδα, ανά κατηγορία μελών:

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΧΡΕΩΣΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ							
Α/Α	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΛΩΝ	10ος-12ος 2000	ΑΡΙΘΜΟΣ ΧΡΕΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ				ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ
			2001	2002	2003	2004	
1	ΑΝΕΝΤΑΧΤΑ ΜΕΛΗ	3.007	13.915	10.335	4.020	1.800	33.077
2	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ	582	3.635	4.176	5.153	5.783	19.329
3	ΦΟΙΤΗΤΕΣ	570	2.910	4.099	4.227	3.918	15.724
4	ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	1.645	13.960	19.655	22.579	20.198	78.037
5	ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	730	4.679	4.627	4.792	4.122	18.950
6	ΜΑΘΗΤΕΣ ΛΥΚΕΙΟΥ	540	3.486	3.979	4.177	3.441	15.623
7	ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΣ	455	3.747	6.031	7.875	8.997	27.105
8	ΔΙΑΦΟΡΟΙ	2.041	12.572	17.352	20.250	19.839	72.061
9	ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	562	3.137	4.450	5.357	5.103	18.609
10	ΔΑΣΚΑΛΟΙ	372	1.761	2.426	3.156	3.856	11.571
ΣΥΝΟΛΑ		10.504	63.802	77.137	81.586	77.057	310.086

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΧΡΕΩΣΕΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ						
Α/Α	ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΜΕΛΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΧΡΕΩΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ				ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ
		2001	11ος-12ος 2002	2003	2004	
1	ΑΝΕΝΤΑΧΤΑ ΜΕΛΗ	36	19	645	929	1.629
2	ΓΥΜΝΑΣΙΑ	6.364	1.316	7.363	6.287	21.330
3	ΕΝΙΑΙΑ ΛΥΚΕΙΑ	1.047	282	1.790	1.667	4.786
4	ΤΕΕ	279	0	118	106	503
ΣΥΝΟΛΑ		7.726	1.617	9.916	8.989	28.248

Συνεργασίες

Η Βιβλιοθήκη μας σε τοπικό επίπεδο συνεργάζεται με όλες τις σχολικές Βιβλιοθήκες που λειτουργούν στο νομό Σερρών, με τη δημοτική Βιβλιοθήκη, τη Βιβλιοθήκη του Τ.Ε.Ι. Σερρών, καθώς και τις Βιβλιοθήκες διαφόρων πολιτιστικών φορέων του νομού. Επίσης συνεργάζεται με όλες τις δημόσιες Βιβλιοθήκες της χώρας όταν παρουσιαστεί ανάγκη, με άλλες ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες και με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Τέλος έχει συνεργασία με τη Δημοτική Βιβλιοθήκη Στροβόλου Κύπρου.

Αξιοποίηση του έργου

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών συμμετέχει στο έργο «Υποστήριζη της Εκπαιδευτικής Πράξης από Κινητές Βιβλιοθήκες» του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Β' και στη συνέχεια από το Γ' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης.

Βιβλία σε 4 τροχούς ταξιδεύουν μέχρι τα πιο απομακρυσμένα σχολεία του νομού για τους μαθητές που δεν έχουν το προνόμιο της πρόσβασης στη βιβλιοθήκη. Η Κινητή Μονάδα της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σερρών, εξοπλισμένη με όλα τα σύγχρονα μέσα της τεχνολογίας, υποστηρίζει το έργο των εκπαιδευτικών και παράλληλα εξασφαλίζει στους μαθητές την πληροφόρηση, την ψυχαγωγία και τα απαραίτητα εργαλεία για να εξοικειωθούν με το χώρο της γνώσης και της πληροφορίας.

Η οργάνωση και ο πλήρης αυτοματισμός της κινητής βιβλιοθήκης της δίνει την ευκαιρία να προσφέρει στις σχολικές κοινότητες τη δυνατότητα να έχουν γρήγορα το ζητούμενο υλικό (με τη λέξη υλικό εννοούμε κάθε μορφής υλικό όπως έντυπο, οπτικοακουστικό, κ.λ.π.) και να διευκολύνει τους ενδιαφερόμενους στην άμεση προσπέλαση σε πηγές πληροφόρησης. Έτσι στο πλαίσιο των σημερινών δυνατοτήτων και προοπτικών στην πληροφορική και την τηλεματική προωθείται η δημιουργία μιας νέας πληροφορικής υποδομής της μόρφωσης, ικανής να εγγυηθεί τη διατήρηση και την αξιοποίηση του αιχανόμενου γνωστικού κεφαλαίου.

Παράλληλα, μέσα από την υλοποίηση του έργου δόθηκε η δυνατότητα να αποκτήσει η βιβλιοθήκη μας σύγχρονο εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας, έτσι ώστε να είναι πιο αποτελεσματικό το έργο του προσωπικού στη μονάδα υποστήριξης της κινητής βιβλιοθήκης. Έτσι λοιπόν με την έναρξη της λειτουργίας της κινητής βιβλιοθήκης επιπυγχάνονται οι εξής στόχοι:

- Αντιμετωπίζεται άμεσα η έλλειψη σχολικής βιβλιοθήκης εκεί που δεν λειτουργεί και εξασφαλίζεται η σύνδεση της σχολικής μονάδας με τα εθνικά και διεθνή κέντρα πληροφόρησης
- Εξασφαλίζεται η απαραίτητη υποστήριξη στην παιδευτική διαδικασία των σχολείων και ειδικότερα στην πληρέστερη εφαρμογή του αναλυτικού προγράμματος, την εκμάθηση της άντλησης πληροφοριών και στη γενική ψυχαγωγία των διδασκόντων και διδασκομένων
- Διαμορφώνεται σταδιακά η απαραίτητη υποδομή και τεχνογνωσία για την εξάπλωση του θεσμού των σχολικών βιβλιοθηκών σε όλες τις σχολικές μονάδες
- Παρέχονται υψηλής ποιότητας υπηρεσίες και αξιοποιείται καλύτερα και με πιο σύγχρονα μέσα το διαθέσιμο υλικό
- Εξασφαλίζεται η διασύνδεση της σχολικής κοινότητας με την τοπική κοινωνία και τους τοπικούς φορείς.

Τέλος, στην αναμενόμενη ευρύτερη ανάπτυξη του Δικτύου Σχολικών Βιβλιοθηκών, η κινητή μονάδα της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σερρών θα παρέχει το κατάλληλο περιβάλλον για τη διασύνδεση με το δίκτυο των ελληνικών βιβλιοθηκών του οποίου είναι μέλος.

Πρόσοδος της βιβλιοθήκης

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών την τελευταία πενταετία εκμεταλλεύμενη τη συμμετοχή της σε κοινοτικά προγράμματα ανταποκρίνεται στις νέες ανάγκες του ανθρώπου στον 21^ο αιώνα με την προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για όλους τους πολίτες, ανεξάρτητα από πλικία, φύλο, οικονομική και κοινωνική κατάσταση.

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών για πρώτη φορά έχει πράγματι τη δυνατότητα να συμφιλιώσει μέσα από το Βιβλίο και την τεχνολογία τη γνώση με τον πολιτισμό, με στόχο την προετοιμασία όλων των πολιτών για την κοινωνία των πληροφοριών. Οι δραστηριότητές της είναι μέρος του Ελληνικού πολιτισμού που εσείς, εμείς, όλοι μας πρέπει να διατηρήσουμε, να δυναμώσουμε, να διαλαλήσουμε, γιατί είναι οι δικές μας αξίες.

Σήμερα το όραμά μας προχωρεί στη δημιουργία της Βιβλιοθήκης του μέλλοντος. Το υπό ανέγερση κτίριο, σχεδιασμένο με όλες τις προδιαγραφές της σύγχρονης τεχνολογίας, θα έχει σαν στόχο τη διεθνή μας απήκοντη. Πέντε όροφοι, όπου προβλέπονται αναγνωστήρια, βιβλιοστάσια, αίθουσα συνεδρίων και πολλαπλών εκδηλώσεων, ανεξάρτητη παιδική Βιβλιοθήκη, αίθουσα πολυμέσων, αίθουσα εικαστικών εκδηλώσεων, πινακοθήκη καθώς και θομοθητικοί κώροι, θα συνθέτουν τη δομή του νέου κτιρίου. Ένα πρότυπο κτίριο Βιβλιοθήκης για τη χώρα μας.

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών μέσα από τη λειτουργία της κατάφερε:

- Τη συγκρότηση μιας πλήρως ενημερωμένης συλλογής από έντυπο και οπτικοακουστικό υλικό που να καλύπτει όλο το φάσμα της ανθρώπινης γνώσης.
- Την ελεύθερη πρόσβαση όλων των πολιτών στη Βιβλιοθήκη, ανεξάρτητη από κοινωνική, οικονομική, θρησκευτική, φυλετική κατάσταση.
- Δημιούργηση εκείνες τις προϋποθέσεις που στηρίζουν τις νέες εκπαιδευτικές τάσεις, όπως είναι η έρευνα, η αναζήτηση, η χρήση των πολυμέσων με απότερο στόχο τη συγκρότηση μιας κοινωνίας νέων αναγνωστών.
- Παρέχει πληροφορίες για την κάλυψη εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών.
- Προσφέρει υλικό για ενημέρωση, διασκέδαση, πληροφόρηση, επιμόρφωση με στόχο την διά βίου εκπαίδευση των πολιτών.
- Διαθέτει εκείνα τα μέσα που διευκολύνουν την πρόσβαση στη γνώση και την εισαγωγή στην κοινωνία της πληροφορίας.
- Συμμετέχει ενεργά στα πολιτιστικά δρώμενα της περιοχής της καθώς και σε ζωτικά κοινωνικά ζητήματα.
- Διοργανώνει πολιτιστικές εκδηλώσεις για την ανύψωση του πνευματικού επιπέδου των κατοίκων της περιοχής της.
- Παρακολουθεί και εφαρμόζει όλες τις εξελίξεις της τεχνολογίας για την καλύτερη, εγκυρότερη και γρηγορότερη προσφορά υπηρεσιών στους αναγνώστες.
- Διαθέτει στο κοινό τα αναγκαία πλεκτρονικά μέσα για την πρόσβαση σε διάφορες πηγές πληροφόρησης.

Γιάννης Σαπουντζής
Διευθυντής Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σερρών

Χρήσιμες Διευθύνσεις στο Διαδίκτυο Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου λειτουργεί ως πρωτοπόρος φορέας στο χώρο της πληροφόρησης, λόγω της συμβολής της σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καινοτομώντας στη δημιουργία και παροχή προτύπων, εργαλείων και υπηρεσιών για την αποτελεσματική διαχείριση της πληροφορίας.

Πρότυπα (<http://www.loc.gov/standards/>)

Η ανάπτυξη και η υποστήριξη προτύπων για την περιγραφή και διαχείριση τεκμηρίων ποικίλου τύπου αποτελούν βασικό λειτουργικό τομέα της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου. Τα συγκεκριμένα πρότυπα ορίζονται συχνά ως σχήματα για την περιγραφή συμβατών και ψηφιακών αντικειμένων και ως πρωτοκόλλα για την αναζήτηση ανάκτηση σε πηγές πληροφόρησης. Ενδεικτικά αναφέρονται τα βασικά που έχουν αξιοποιηθεί από το χώρο των βιβλιοθηκών.

- **MARC Standards:** <http://www.loc.gov/marc/>
- **MARC 21 XML Schema:** <http://www.loc.gov/standards/marcxml/>
- **MODS - Metadata Object Description Standard:** <http://www.loc.gov/standards/mods/>
- **MADS - Metadata Authority Description Standard:** <http://www.loc.gov/standards/mads/>
- **EAD - Encoded Archival Description:** <http://www.loc.gov/ead/>
- **METS - Metadata Encoding & Transmission Standard:** <http://www.loc.gov/standards/mets/>
- **MIX - NISO Metadata for Images in XML:** <http://www.loc.gov/standards/mix/>
- **Z39.50 Protocol:** <http://www.loc.gov/z3950/agency/>
- **SRU/SRW - Search and Retrieve URL/Web Service:** <http://www.loc.gov/z3950/agency/zing/>

Στην ιστοσελίδα κάθε προτύπου περιλαμβάνονται:

- Ορισμός του προτύπου (πεδία, σχήματα κτλ)
- Οδηγίες υλοποίησης
- Εργαλεία διαχείρισης
- Παραδείγματα
- Νέα και Ανακοινώσεις

Συλλογές

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου διαθέτει περίπου 119 εκατομμύρια τεκμήρια σε ποικίλα μέσα, γλώσσες και θεματικά πεδία. Δύο από τις βασικότερες συλλογές που διαθέτει η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, στις οποίες η πρόσβαση επιτυγχάνεται από τον κύριο κατάλογό της (<http://catalog.loc.gov/>) και από το δικτυακό τόπο της κάθε συλλογής, είναι οι εξής:

General Collections (<http://www.loc.gov/rr/coll-general.html>)

"General Collections" ονομάζεται η βασική συλλογή της Βιβλιοθήκης η οποία περιλαμβάνει κυρίως υλικό των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, παιδικής λογοτεχνίας, τεχνολογίας, περιοδικές εκδόσεις και εφημερίδες, καθώς και τεκμήρια που αφορούν τη νομική και οικονομική επιστήμη.

- **Main Reading Room Humanities and Social Sciences Division:** <http://www.loc.gov/rr/main/>
- **Business Reference Services - Science Technology and Business Division:** <http://www.loc.gov/rr/business/>
- **Children's Literature Center - Humanities and Social Sciences Division:** <http://www.loc.gov/rr/child/>
- **Law Library Reading Room:** <http://www.loc.gov/rr/law/>
- **Local History and Genealogy Reading Room - Humanities and Social Sciences Division:** <http://www.loc.gov/rr/genealogy/>
- **Newspaper and Current Periodical Reading Room - Serial & Government Publications Division:** <http://www.loc.gov/rr/news/>
- **Science Reference Services Science Technology and Business Division:** <http://www.loc.gov/rr/scitech/>

Special Format Collections (<http://www.loc.gov/rr/coll-special.html>)

"Special Format Collections" ονομάζεται η συλλογή που περιλαμβάνει υλικό σε ποικίλα μέσα, όπως χάρτες, φωτογραφίες, μουσική, χειρόγραφα.

- **American Folklife Center:** <http://www.loc.gov/folklife/>
- **Geography & Map Reading Room - Geography and Map Division:** <http://www.loc.gov/rr/geogmap/>
- **Manuscript Reading Room - Manuscript Division:** <http://www.loc.gov/rr/mss/>
- **Microform Reading Room:** <http://www.loc.gov/rr/microform/>
- **Motion Picture and Television Reading Room:** <http://www.loc.gov/rr/mopic/>
- **Performing Arts Reading Room:** <http://www.loc.gov/rr/perform/>
- **Prints & Photographs Arts Reading Room:** <http://www.loc.gov/rr/print/> και από τον κατάλογο Prints & Photographs Online Catalog (<http://www.loc.gov/rr/print/catalog.html>)
- **Rare Book and Special Collections Division:** <http://www.loc.gov/rr/rarebook/>
- **Recorded Sound Reference Center:** <http://www.loc.gov/rr/record/> και από τον κατάλογο Sound ONline Inventory and Catalog (<http://www.loc.gov/rr/record/Soniccont.html>)

Κατευθυντήριες Οδηγίες

Ένας από τους βασικούς στόχους της Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου είναι να δημιουργεί, να εφαρμόζει και να διαθέτει οδηγίες και πολιτικές εφαρμογής σε ποικίλα θεματικά πεδία που αφορούν τη διαχείριση της πληροφορίας και την προώθηση της πληροφόρησης.

- **Preservation - Guidelines for Electronic Preservation of Visual Materials:** http://www.loc.gov/preserv/guide/guid_dig.html
- **Cataloging Policy and Support Office:** <http://www.loc.gov/catdir/cpsd/>

Εργαλεία και Υπηρεσίες

Η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου παρέχει υπηρεσίες καλύπτοντας τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών ενώ, παράλληλα, διαθέτει εργαλεία σξιοποιίσματα από το προσωπικό των Βιβλιοθηκών.

- **Library of Congress Online Catalog:** <http://catalog.loc.gov/>
- **Library of Congress Authorities:** <http://authorities.loc.gov/>
- **Library of Congress Thesauri:** <http://www.loc.gov/lexico/servlet/lexico/>
- **Interlibrary Loan - Collections Access, Loan and Management Division (CALM):** <http://www.loc.gov/rr/loan/index.html>
- **Databases and E Resources:** <http://www.loc.gov/rr/ElectronicResources/>
- **Encoded Archival Description Finding Aids:** <http://www.loc.gov/rr/ead/>
- **National Library Service for the Blind and Physically Handicapped (NLS):** <http://www.loc.gov/nls/>
- **Ask a librarian:** <http://www.loc.gov/rr/askalib/>
- **Especially for Librarians and Archivists:** <http://www.loc.gov/library/>
- **Bibliographic products and Services:** <http://www.loc.gov/cds/>
- **Cataloger's Desktop:** <http://www.loc.gov/cds/desktop/>
- **Cataloger's Learning Workshop:** <http://www.loc.gov/catworkshop/>
- **Donation or Exchange of Books and Other Library Materials:** <http://www.loc.gov/acq/donatex.html>
- **The learning page ... especially for teachers:** <http://lcweb2.loc.gov/ammem/ndlpedu/index.html>

Λίνα Μπουντούρη
Τμήμα Ανάπτυξης ΑΒΕΚΤ
Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης

Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες ...Κινούνται

2

ΙΟΥΝΙΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

0

0

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
					1	2
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ΙΟΥΛΙΟΣ

5

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
			1	2	3	4
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

καλό καλοκαίρι...

Πηγές Φωτογραφιών

- σελ. 4-5** / The Seattle Public Library, (<http://www.spl.org>)
- σελ. 12-13** / Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Πύργου
- σελ. 14-15** / Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ρόδου
- σελ. 16-19** / Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σερρών
- Εξώφυλλο** / Σύνθεση Δήμυτρα Πελεκάνου

www.ekt.gr

Δημόσιες Βιβλιοθήκες ...Κινούνται

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
NATIONAL
DOCUMENTATION
C E N T R E

«Οι Δημόσιες Βιβλιοθήκες...Κινούνται», τεύχος 3, Μάιος 2005: Τετράμυνη έκδοση του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του έργου «Υποστήριξη της εκπαιδευτικής πράξης από τις κινητές βιβλιοθήκες» - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ II), Γ' ΚΠΣ, το οποίο συγχρηματοδοτείται κατά 75% από την Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά 25% από το Ελληνικό Δημόσιο.

www.ekt.gr